

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/65/2000

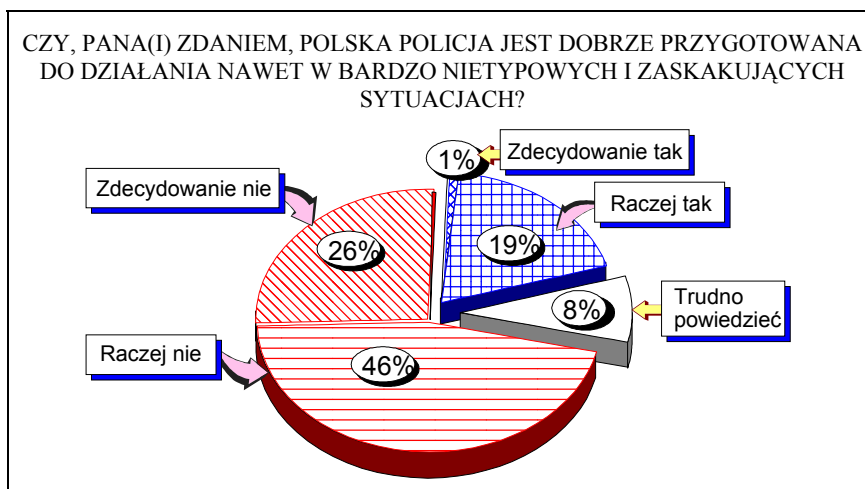
OPINIE O PRACY, UPRAWNIENIACH I WYSZKOLENIU POLSKIEJ POLICJI

KOMUNIKAT Z BADAŃ

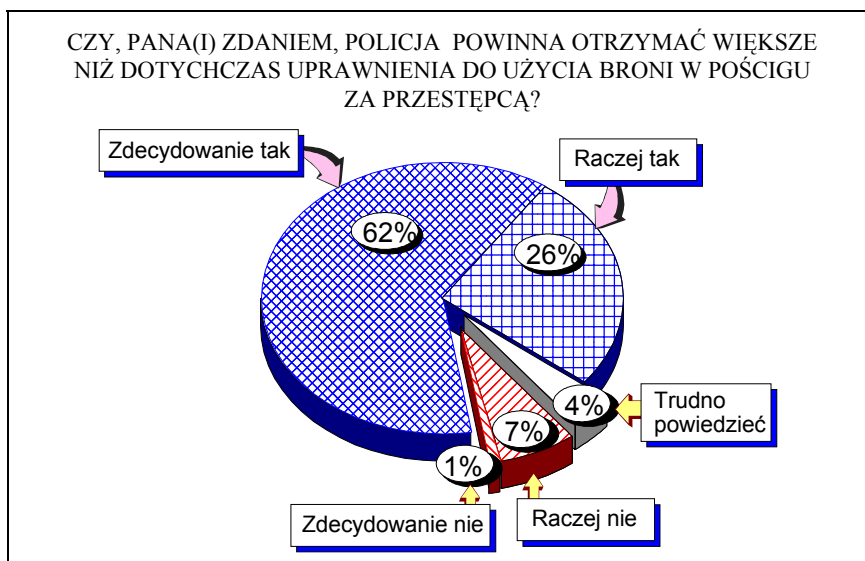
WARSZAWA, KWIECIEŃ 2000

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- Blisko połowa ankietowanych (48%) aprobejuje pracę polskiej policji, ale niewiele mniej osób (44%) ocenia ją negatywnie.
- Prawie trzy czwarte badanych (72%) wyraża opinię, że nasza policja jest źle przygotowana do działania w niecodziennych i zaskakujących sytuacjach.

- Zdecydowana większość Polaków (88%) opowiada się za zwiększeniem uprawnień policji do użycia broni w pościgu za przestępcą.

W tygodniach poprzedzających nasz sondaż¹ miały miejsce zdarzenia, które wstrząsnęły opinią publiczną. W krótkich odstępach czasu w różnych miejscach i w odmiennych okolicznościach policjanci dopuścili się uchybień, w wyniku których doszło do strzelaniny w jeleniogórskim sądzie, zdemolowania budynku mieszkalnego w Szczecinie oraz nieszczęśliwego wypadku w czasie obławy na tygrysa w Warszawie. Tym niecodziennym i tragicznym w skutkach wydarzeniem towarzyszyły informacje o wzroście liczby przestępstw kryminalnych i spadku ich wykrywalności. Na łamy prasy powróciły dyskusje o przygotowaniu funkcjonariuszy policji do zadań w nietypowych warunkach (strzelanie w biegu, szkolenie antyterrorystów, zabezpieczenie miejsca interwencji policji), ale także o nadaniu policjantom prawa do bardziej zdecydowanego działania i śmielszego używania broni w sytuacjach koniecznych.

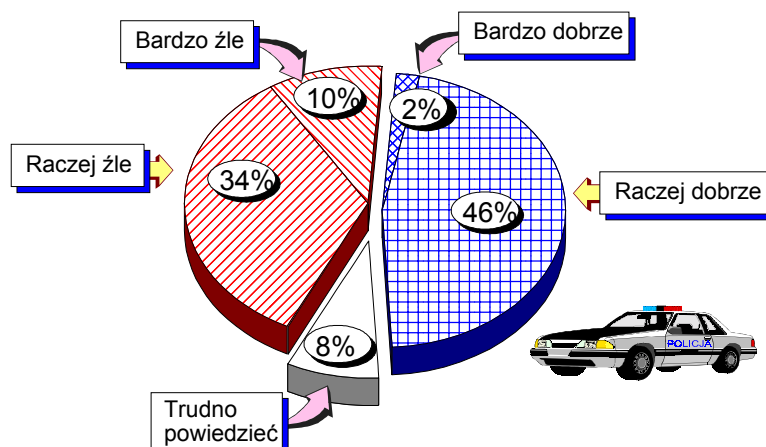
Te i inne okoliczności nie pozostały zapewne bez wpływu na opinie Polaków o pracy polskiej policji i przyczynach odnotowanych niepowodzeń.

OGÓLNA OCENA PRACY POLICJI

Opinie o pracy policji są podzielone. Blisko połowa społeczeństwa (48%) stwierdza, że polscy policjanci pracują dobrze, ale niewiele niższy odsetek badanych (44%) jest przeciwnego zdania. Tylko nieliczni (8%) nie mają wyrobionej opinii na ten temat. Trzeba jednak zaznaczyć, że przeważają oceny umiarkowane (*raczej dobrze, raczej źle*). Zdecydowane oceny, zwłaszcza pozytywne, należą do rzadkości.

¹Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (119) przeprowadzono w dniach 30 marca - 4 kwietnia 2000 roku na 1111-osobowej reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. JAK PAN(I) OCENIA, OGÓLNIEM RZECZ BIORĄC, PRACĘ POLSKIEJ POLICJI?

Wyraźnym kryterium różnicującym postrzeganie działań policji jest miejsce zamieszkania. Poziom wykształcenia ankietowanych oraz ocena ich własnych warunków materialnych, które również wiążą się z oceną pracy policji, są zapewne pochodną miejsca zamieszkania i współwystępują z nim. Inne czynniki nie wykazują związku z postrzeganiem funkcjonowania stróżów porządku i bezpieczeństwa publicznego.

Tabela 1

Miejsce zamieszkania	Ocena pracy policji		
	pozytywna	negatywna	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Wieś	53	37	10
Miasto do 20 tysięcy mieszkańców	48	39	12
od 20 do 100 tysięcy mieszkańców	51	43	6
od 101 do 500 tysięcy mieszkańców	40	52	8
501 tysięcy mieszkańców i więcej	35	58	7

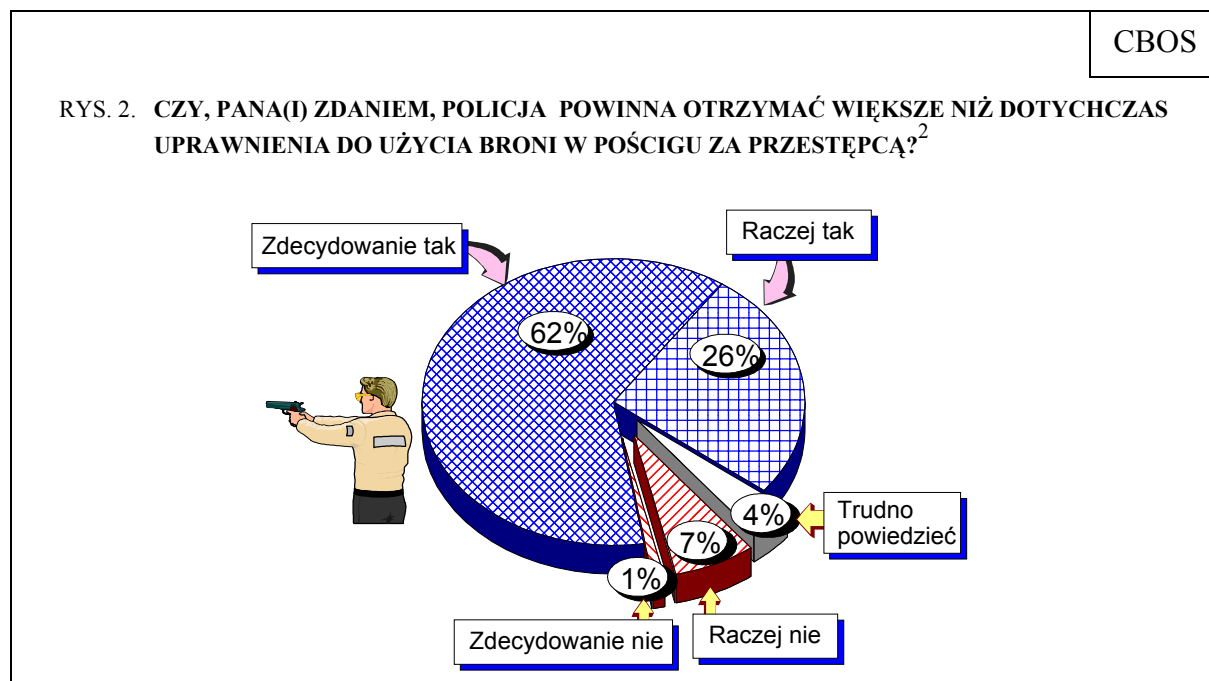
Pracę naszej policji najlepiej oceniają mieszkańcy wsi, z których ponad połowa (53%) wystawia jej noty pozytywne, a nieco więcej niż co trzeci (37%) - negatywne. Respondenci z najmniejszych i małych miast w swoich opiniach na ten temat bliżsi są mieszkańcom wsi niż mieszkańcom miast średnich i dużych. Najkrytyczniej wyrażają się o policji badani z największych miast (58% ocen negatywnych i 35% ocen pozytywnych). Związek ten wydaje

się oczywisty, ponieważ właśnie środowiska wielkomiejskie w największym stopniu borykają się zarówno z problemem zagrożeń ze strony różnego rodzaju grup przestępczych, jak i - według opinii samych policjantów - z niedostatkami kadr przygotowanych do zwalczania przestępczości i ochrony porządku publicznego.

OPINIE O UPRAWNIENIACH I WYSZKOLENIU POLICJANTÓW

Spółeczeństwo niejednoznacznie ocenia pracę policji, ale dość zdecydowanie wypowiada się na temat konieczności zwiększenia jej uprawnień, dotyczących używania broni w walce z przestępcami, oraz przygotowania funkcjonariuszy do różnego rodzaju zadań.

Bezradność policjantów wobec uzbrojonych przestępców to argument często podnoszony w publicznych dyskusjach na temat skuteczności policji w działaniach na rzecz ochrony ładu społecznego, a także zapewnienia obywatelom poczucia bezpieczeństwa osobistego. Zapewne ta świadomość zadecydowała o powszechnym społecznym przyzwoleniu na zwiększenie uprawnień policji w walce z przestępcami.

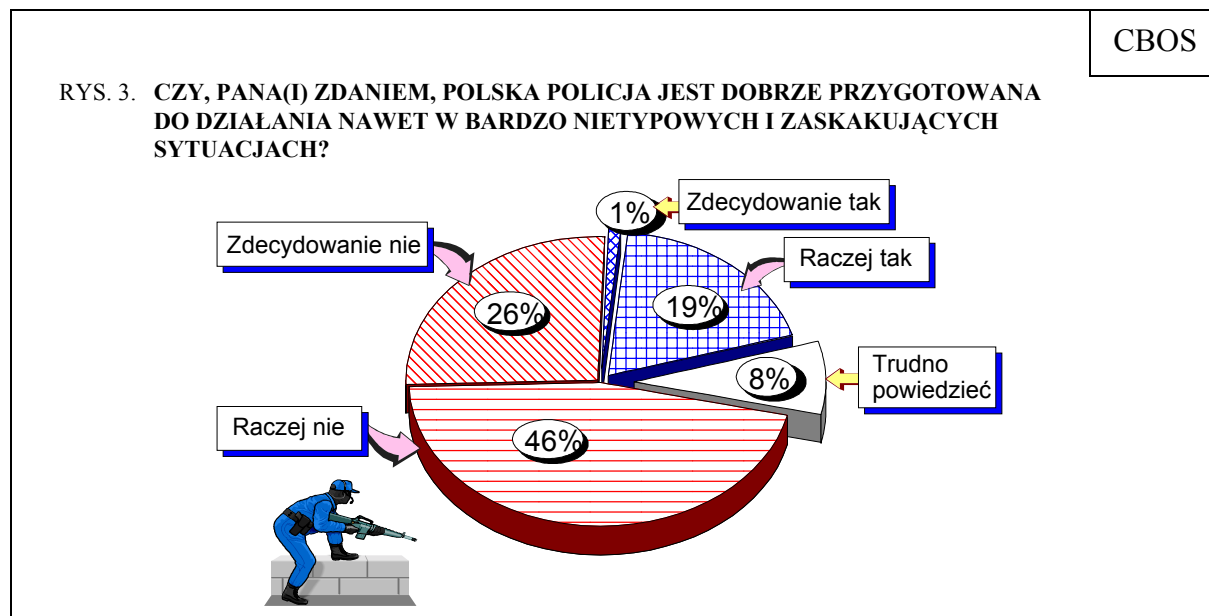

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (117), 3-8 lutego 2000, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych Polaków (N=1100).

Zdecydowana większość Polaków (88%) uważa, że policja powinna mieć większe niż dotychczas prawo do użycia broni w pościgu za uciekającymi przestępcami. W tej sprawie w społeczeństwie istnieje rzadko notowana w badaniach opinii tak znacząca zgodność opinii wyrażona w sposób zdecydowany (*zdecydowanie tak*). Wśród przeciwników zwiększenia uprawnień policji do używania broni są przede wszystkim uczniowie i studenci (18%) oraz osoby z wyższym wykształceniem (15%), a w grupach zawodowych - pracujący na własny rachunek (15%).

Na postrzeganie funkcjonowania policji składają się między innymi oceny dotyczące wykszolenia i przygotowania policjantów, zwłaszcza do działań i interwencji nietypowych i niecodziennych. Pod tym względem wizerunek policji jest bardzo niekorzystny.

Zdecydowana większość (72%) ankietowanych uważa, że polska policja nie jest przygotowana do działań w nietypowych i zaskakujących sytuacjach. Tylko co piąty badany (20%) jest innego zdania.

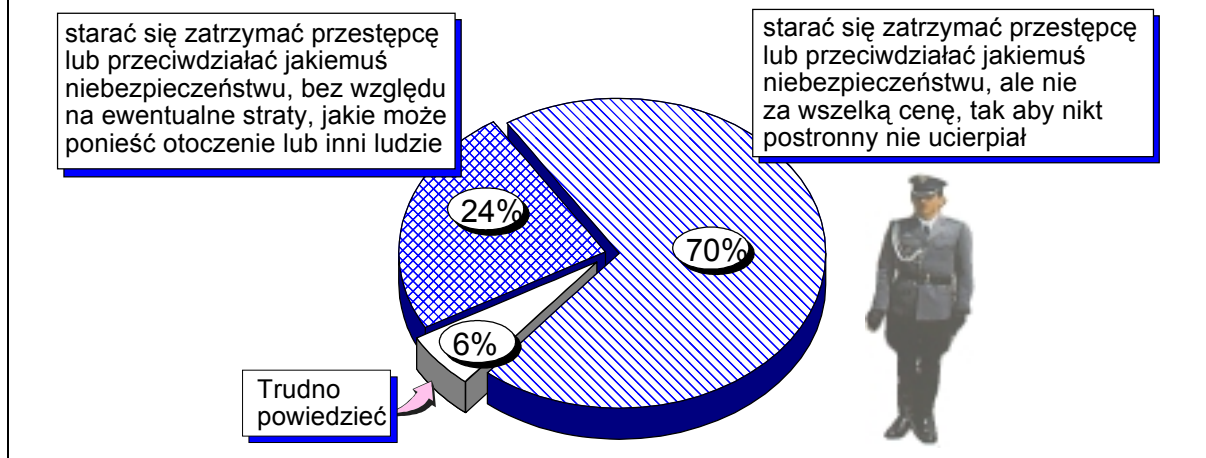
Krytycyzm w ocenie profesjonalizmu funkcjonariuszy policji przeważa we wszystkich grupach społecznych i kategoriach zawodowych.

Właśnie ten brak profesjonalizmu - w opinii ankietowanych - jest główną przyczyną ewentualnych niezamierzonych skutków lub nieszczęśliwego wyniku akcji prowadzonych przez policję. Przypomnijmy, że kilkanaście dni przed sondażem media szeroko informowały o tragicznej w skutkach akcji policji związanej z wydostaniem się na wolność tygrysów z cyrku na jednym z warszawskich osiedli.

Spośród kilku wymienionych w pytaniu przyczyn niepowodzeń, jakie mogą się zdarzyć podczas interwencji, ankietowani najczęściej wskazywali złą organizację i złą koordynację działań policji, a następnie złe wykształcenie, nieudolność i niedostateczne wyposażenie policji. Trzeba jednak podkreślić, że w opinii społecznej o niepowodzeniu akcji w takim samym stopniu jak złe wyposażenie funkcjonariuszy może zadecydować nieszczęśliwy zbieg okoliczności. Można więc przypuszczać, iż - zdaniem ankietowanych - w każdą interwencję policji wpisane jest ryzyko zagrożenia dla osób postronnych. To przekonanie znajduje odbicie w odpowiedziach na pytanie o granice bezpieczeństwa działań podejmowanych przez policję.

RYS. 5. CZY, PANA(I) ZDANIEM, POLICJA POWINNA PRZEDE WSZYSTKIM:

Zdecydowana większość ankietowanych (70%) przedkłada bezpieczeństwo postronnych świadków zdarzenia nad powodzenie akcji ścigania przestępcy. Co czwarty badany (24%) jest zwolennikiem radykalnych metod w walce z przestępczością, nawet za cenę ewentualnych strat, jakie może ponieść otoczenie lub przygodni świadkowie.

Polacy w większości uważają, iż polska policja jest źle przygotowana do pracy w niecodziennych okolicznościach oraz że powinna mieć większe niż dotychczas uprawnienia do użycia broni w pościgu za przestępcą. Jednocześnie większość respondentów jest zdania, że w walce z przestępcami należy minimalizować ewentualne straty, jakie podczas interwencji mogą ponieść ludzie będący postronnymi świadkami zdarzeń.

Ogólne opinie o pracy policji są podzielone; blisko połowa ankietowanych aprobuje ją, ale ponad dwie piąte wyraża się o niej krytycznie. Opinie na ten temat są słabo zróżnicowane społecznie.

Opracowała
Macieja FALKOWSKA

A N E K S

Tabela 1. Jak Pan(i) ocenia, ogólnie rzecz biorąc, pracę polskiej policji?

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	48	44	8	1109
Płeć				
Mężczyźni	47	46	7	526
Kobiety	48	42	10	583
Wiek				
18-24 lat	46	48	6	159
25-34	48	48	4	196
35-44	47	45	8	230
45-54	45	47	8	203
55-64	56	37	7	141
65 lat i więcej	44	38	18	180
Miejsce zamieszkania				
Wieś	53	37	10	408
Miasto do 20 tys.	48	39	12	113
20-100 tys.	51	43	6	248
101-500 tys.	40	52	8	203
501 tys. i więcej mieszk.	35	58	7	137
Wykształcenie				
Podstawowe	47	40	13	338
Zasadnicze zawodowe	47	45	8	295
Średnie	53	42	6	357
Wyższe	36	58	6	119
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	38	60	3	67
Prac.umysł.niż.szczebła	47	44	9	100
Pracownicy fiz.- umysł.	51	43	6	77
Robotnicy wykwalifikowani	43	56	1	116
Robotnicy niewykwalifik.	46	48	7	34
Rolnicy	49	36	15	55
Pracujący na własny rach.	44	45	10	48
Bierni zawodowo				
Renciści	56	30	14	133
Emeryci	48	39	13	209
Uczniowie i studenci	41	54	4	83
Bezrobotni	51	40	10	121
Gospodynie domowe i inni	47	51	3	65
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	43	51	6	166
spółce właścicieli	43	51	6	105
prywatnych i państwa	44	50	6	199
sekt. pryw. poza rolnict.	50	34	15	57
prywatnym gosp. rolnym				
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	52	40	8	189
276-399	46	49	5	120
400-549	53	40	8	225
550-799	46	48	6	138
Powyżej 799 zł	36	58	6	157
Ocena własnych war. mater.				
Źle	43	47	10	358
Średnie	49	42	8	507
Dobre	50	43	7	243
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	50	39	12	68
Raz w tygodniu	54	38	8	614
1-2 razy w miesiącu	43	48	9	167
Kilka razy w roku	38	56	6	168
W ogóle nie uczestniczy	29	59	13	88
Poglądy polityczne				
Lewica	46	49	5	319
Centrum	51	42	6	305
Prawica	48	47	5	229
Trudno powiedzieć	43	38	19	255

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, policja powinna otrzymać większe niż dotychczas uprawnienia do użycia broni w pościgu za przestępcą?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	87	8	4	1100
Płeć				
Mężczyźni	89	7	3	522
Kobiety	86	9	6	578
Wiek				
18-24 lat	86	11	3	157
25-34	86	11	3	194
35-44	91	6	3	213
45-54	90	5	4	218
55-64	86	7	7	129
65 lat i więcej	84	8	7	187
Miejsce zamieszkania				
Wieś	88	6	6	402
Miasto do 20 tys.	85	10	5	135
20 - 100 tys.	85	9	6	227
101 - 500 tys.	88	11	1	178
501 tys. i więcej mieszk.	90	8	1	158
Wykształcenie				
Podstawowe	87	7	6	308
Zasadnicze zawodowe	88	8	4	289
Średnie	88	8	4	392
Wyższe	83	15	3	110
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	84	12	4	89
Prac. umysł. niż. szczebla	91	6	4	107
Pracownicy fiz.- umysł.	93	6	2	75
Robotnicy wykwalifikowani	96	1	3	87
Robotnicy niewykwalifik.	96	2	3	39
Rolnicy	91	7	2	75
Pracujący na własny rach.	83	15	2	50
Bierni zawodowo				
Renciści	81	11	9	125
Emeryci	85	7	8	217
Uczniowie i studenci	82	18	0	71
Bezrobotni	89	7	4	122
Gospodynie domowe i inni	88	9	3	43
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	90	7	3	202
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	90	6	4	97
sekt. pryw. poza rolnict.	91	7	2	174
prywatnym gosp. rolnym	86	9	4	89
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	87	10	3	192
276 - 399	85	10	5	143
400 - 549	91	4	5	237
550 - 799	88	10	2	153
Powyżej 799 zł	91	6	3	165
Ocena własnych war. mater.				
Złe	87	8	5	346
Średnie	86	8	5	516
Dobre	90	8	2	238
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	83	8	9	42
Raz w tygodniu	86	8	5	570
1-2 razy w miesiącu	85	9	5	196
Kilka razy w roku	93	6	1	195
W ogóle nie uczestniczy	88	9	3	97
Poglądy polityczne				
Lewica	92	5	3	303
Centrum	88	8	4	345
Prawica	86	11	2	254
Trudno powiedzieć	80	10	10	197

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, polska policja jest dobrze przygotowana do działania nawet w bardzo nietypowych i zaskakujących sytuacjach?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	20	72	8	1109
Płeć				
Mężczyźni	21	73	6	526
Kobiety	20	71	9	583
Wiek				
18-24 lat	19	78	3	159
25-34	20	77	3	196
35-44	17	78	6	230
45-54	21	73	5	203
55-64	25	67	7	141
65 lat i więcej	23	55	22	180
Miejsce zamieszkania				
Wieś	24	65	11	408
Miasto do 20 tys.	25	66	9	113
20-100 tys.	17	79	4	248
101-500 tys.	17	75	7	203
501 tys. i więcej mieszk.	18	79	3	137
Wykształcenie				
Podstawowe	20	64	15	338
Zasadnicze zawodowe	23	72	5	295
Średnie	21	75	4	357
Wyższe	13	84	3	119
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	11	86	3	67
Prac. umysł. niż. szczebla	13	85	2	100
Pracownicy fiz.-umysł.	21	70	8	77
Robotnicy wykwalifikowani	17	80	3	116
Robotnicy niewykwalifik.	19	77	4	34
Rolnicy	28	66	6	55
Pracujący na własny rach.	19	78	4	48
Bierni zawodowo				
Renciści	31	53	16	133
Emeryci	21	66	13	209
Uczniowie i studenci	18	81	1	83
Bezrobotni	24	69	8	121
Gospodynie domowe i inni	16	76	8	65
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	11	84	5	166
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	20	74	7	105
sekt. pryw. poza rolnict.	20	77	2	199
prywatnym gosp. rolnym	32	62	5	57
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	19	71	9	189
276-399	20	79	1	120
400-549	23	69	8	225
550-799	18	76	6	138
Powyżej 799 zł	19	76	5	157
Ocena własnych war. mater.				
Złe	20	70	10	358
Średnie	20	73	7	507
Dobre	22	72	6	243
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	27	61	12	68
Raz w tygodniu	22	69	9	614
1-2 razy w miesiącu	14	80	6	167
Kilka razy w roku	22	75	3	168
W ogóle nie uczestniczy	11	80	8	88
Poglądy polityczne				
Lewica	18	78	4	319
Centrum	19	77	3	305
Prawica	24	70	5	229
Trudno powiedzieć	21	59	19	255

Tabela 4. Jeżeli zdarzy się, że podczas interwencji policji zginą lub poniosą szkodę niewinni ludzie, to czym jest to, Pana(i) zdaniem, przede wszystkim spowodowane: 1 - złym wykształceniem i nieudolnością policjantów; 2 - złą organizacją i złą koordynacją działań policji; 3 - niedostatecznym wyposażeniem policji; 4 - obawą przed przestępcami; 5 - brakami kadrowymi; 6 - nieszczęśliwym zbiegiem okoliczności

	(%)						Trudno powiedzieć	Liczba osób
	1	2	3	4	5	6		
Ogółem	19	37	15	7	2	14	6	1109
Płeć								
Mężczyźni	24	35	13	6	2	15	5	526
Kobiety	15	38	17	7	2	14	7	583
Wiek								
18-24 lat	19	46	14	7	1	8	5	159
25-34	21	41	12	4	4	17	3	196
35-44	20	44	11	6	1	14	3	230
45-54	22	33	16	6	2	17	4	203
55-64	14	36	22	11	1	11	5	141
65 lat i więcej	16	18	19	8	2	18	18	180
Miejsce zamieszkania								
Wieś	21	31	14	7	2	16	10	408
Miasto do 20 tys.	16	38	16	4	1	17	7	113
20-100 tys.	21	35	16	10	3	14	1	248
101-500 tys.	19	43	15	6	3	9	4	203
501 tys.i więcej mieszk.	12	46	15	4	2	17	4	137
Wykształcenie								
Podstawowe	22	28	13	8	1	15	13	338
Zasadnicze zawodowe	18	41	14	8	2	12	5	295
Średnie	15	39	18	7	3	16	1	357
Wyższe	25	44	13	1	1	14	2	119
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	33	44	9	3	1	8	1	67
Prac. umysł.niż.szczebla	21	41	11	1	2	21	3	100
Pracownicy fiz.- umysł.	17	40	13	3	6	16	4	77
Robotnicy wykwalifikowani	17	43	20	3	2	14	0	116
Robotnicy niewykwalifik.	13	47	15	14	3	8	0	34
Rolnicy	20	31	14	11	0	19	5	55
Pracujący na własny rach.	19	42	8	8	0	23	0	48
Bierni zawodowo								
Renciści	18	18	18	9	2	20	14	133
Emeryci	15	29	20	10	2	14	11	209
Uczniowie i studenci	15	57	15	3	2	5	3	83
Bezrobotni	22	37	7	14	2	10	9	121
Gospodynie domowe i inni	26	40	18	0	2	12	2	65
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	18	42	14	3	3	17	3	166
spółce właścicieli	19	41	17	1	1	18	1	105
prywatnych i państwa	21	44	13	5	2	13	1	199
sekt. pryw. poza rolnict.	20	29	14	12	1	17	7	57
prywatnym gosp. rolnym								
Dochody na jedną osobę								
Do 275 zł	19	33	16	9	2	15	7	189
276-399	11	43	17	10	2	15	1	120
400-549	26	31	14	7	3	15	4	225
550-799	17	39	17	8	3	12	4	138
Powyżej 799 zł	22	42	13	5	2	14	2	157
Ocena własnych war. mater. złe	18	33	15	7	3	13	10	358
Średnie	22	33	16	8	2	15	4	507
Dobre	15	49	12	4	2	15	3	243
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	18	28	15	8	6	15	10	68
Raz w tygodniu	17	37	16	8	2	13	7	614
1-2 razy w miesiącu	23	36	16	6	2	15	2	167
Kilka razy w roku	23	39	13	4	1	17	3	168
W ogóle nie uczestniczy	20	40	11	4	2	17	6	88
Poglądy polityczne								
Lewica	20	38	17	7	1	15	2	319
Centrum	20	45	12	9	2	14	2	305
Prawica	23	33	15	9	4	13	3	229
Trudno powiedzieć	13	28	16	6	2	15	19	255

Tabela 5. Czy, Pana(i) zdaniem, policja powinna przede wszystkim:
 1 - starać się zatrzymać przestępcę lub przeciwdziałać
 jakiemuś niebezpieczeństwu, bez względu na ewentualne straty
 jakie może ponieść otoczenie lub inni ludzie; 2 - starać się
 zatrzymać przestępcę lub przeciwdziałać jakiemuś niebezpieczeństwu,
 ale nie za wszelką cenę, tak aby nikt postronny nie ucierpiał

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	24	70	6	1109
Płeć				
Mężczyźni	27	67	5	526
Kobiety	21	72	7	583
Wiek				
18-24 lat	28	72	0	159
25-34	16	79	5	196
35-44	22	74	4	230
45-54	22	70	7	203
55-64	28	69	3	141
65 lat i więcej	32	52	16	180
Miejsce zamieszkania				
Wieś	24	66	10	408
Miasto do 20 tys.	27	68	5	113
20-100 tys.	25	72	3	248
101-500 tys.	23	74	4	203
501 tys. i więcej mieszk.	25	72	3	137
Wykształcenie				
Podstawowe	28	62	11	338
Zasadnicze zawodowe	22	73	4	295
Średnie	25	72	3	357
Wyższe	18	77	5	119
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	18	77	5	67
Prac.umysł.niż.szczębla	13	82	5	100
Pracownicy fiz.- umysł.	17	78	4	77
Robotnicy wykwalifikowani	24	73	3	116
Robotnicy niewykwalifik.	33	64	3	34
Rolnicy	28	64	8	55
Pracujący na własny rach.	10	85	6	48
Bierni zawodowo				
Renciści	28	61	11	133
Emeryci	29	61	10	209
Uczniowie i studenci	31	68	1	83
Bezrobotni	28	67	5	121
Gospodynie domowe i inni	20	77	3	65
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	19	76	5	166
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	19	77	4	105
sekt. pryw. poza rolnict.	21	75	4	199
prywatnym gosp. rolnym	26	66	8	57
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	26	69	5	189
276-399	24	72	4	120
400-549	26	68	6	225
550-799	20	77	3	138
Powyżej 799 zł	25	70	5	157
Ocena własnych war. mater.				
Złe	22	71	7	358
Średnie	27	67	6	507
Dobre	21	75	4	243
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	25	67	9	68
Raz w tygodniu	24	71	5	614
1-2 razy w miesiącu	22	71	7	167
Kilka razy w roku	26	69	4	168
W ogóle nie uczestniczy	24	64	11	88
Poglądy polityczne				
Lewica	27	70	3	319
Centrum	24	73	3	305
Prawica	24	73	3	229
Trudno powiedzieć	21	63	16	255